

ПІДГОТОВКА ОФІЦЕРІВ ПО РОБОТІ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ: УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Сергій Володимирович БУДНІКОВ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Сьогодення вимагає від сучасних офіцерів, що працюють з особовим складом, не лише високого рівня професійної підготовки, але й глибоких лідерських компетенцій, що є необхідними для ефективного управління колективом. Формування таких компетенцій неможливе без належної університетської освіти, яка забезпечує офіцерів фундаментальними знаннями та навичками у галузі управління людськими ресурсами, психології колективу та особистісного розвитку. Цей процес є надзвичайно важливим в умовах сучасних викликів, коли лідерство вимагає не тільки жорсткої дисципліни, але й розуміння, емпатії та вміння мотивувати підлеглих у стресових ситуаціях.

Підготовка офіцерів, що відповідають за роботу з особовим складом, повинна спиратися на сучасні освітні стандарти, які враховують не лише традиційні військові навички, але й потреби розвитку так званого "гуманітарного" лідерства. Це означає, що офіцери мають не лише вміння координувати дії підлеглих, але й забезпечувати їх соціальну адаптацію, моральну підтримку та розвиток колективної ідентичності[1]. Такий підхід передбачає інтеграцію лідерських курсів у навчальні програми університетів, де особлива увага приділяється розвитку комунікативних навичок, прийняттю рішень в умовах невизначеності та підвищенню рівня емоційного інтелекту офіцерів.

Ми вважаємо, що університетська освіта виступає базисом для формування лідерських компетенцій, адже саме вона забезпечує системний підхід до формування знань та навичок. Курсова та дипломна підготовка дозволяють майбутнім офіцерам зануритися в глибину теоретичних аспектів управління персоналом, вивчити наукові моделі лідерства та їх впровадження у військових структурах. Зокрема, навчальні програми включають дисципліни, що стосуються стратегічного управління, психології конфліктів, етики керівника та способів забезпечення стійкості в умовах надзвичайних ситуацій.

Особлива увага приділяється розробці методик формування критичного мислення у майбутніх офіцерів, адже вміння аналізувати ситуації та приймати правильні рішення в складних обставинах є одним із ключових елементів лідерських компетенцій. Сучасні освітні програми включають в себе симуляційні ігри та сценарії, що дозволяють офіцерам на практиці відпрацьовувати свої лідерські навички, зокрема у сфері конфліктного менеджменту, мотивації колективу та управління ресурсами. Крім того, університетська освіта сприяє розвитку таких важливих рис лідера, як здат-

ність до самоаналізу та рефлексії. Офіцери навчаються розуміти власні сильні та слабкі сторони, вміти аналізувати свої дії та приймати конструктивні рішення на основі отриманого досвіду. Це особливо важливо в контексті роботи з особовим складом, де помилки у лідерстві можуть призвести до значних втрат, як матеріальних, так і людських. Офіцери, що працюють з особовим складом, повинні володіти не лише традиційними військовими знаннями, але й бути гнучкими у своїй здатності адаптуватися до нових викликів та умов[2]. Тут університетська освіта також відіграє ключову роль, адже вона дозволяє офіцерам бути в курсі новітніх досягнень у науці та технологіях, що можуть бути корисними у їхній професійній діяльності. Окрім того, вона сприяє розвитку аналітичного мислення, що дозволяє ефективно оцінювати ситуації, приймати обґрунтовані рішення та швидко адаптуватися до змін. Не менш важливим аспектом підготовки офіцерів є формування їх здатності до міжкультурної комунікації[3]. Сучасний світ є глобалізованим, і офіцери часто стикаються з необхідністю працювати з представниками інших культур, як всередині країни, так і за її межами. Університетські програми підготовки офіцерів обов'язково повинні включати дисципліни, які сприяють розвитку міжкультурного розуміння та толерантності, адже лідерство в таких умовах вимагає високого рівня комунікативних здібностей та розуміння культурних особливостей.

Важливо зазначити, що університетська освіта повинна сприяти розвитку моральних якостей офіцерів. Лідерство передбачає не лише здатність ефективно управляти підлеглими, але й готовність брати на себе відповідальність за прийняті рішення. У цьому контексті особливу увагу варто приділяти вивченню етики керівника, адже офіцер є не лише менеджером, але й моральним авторитетом для своїх підлеглих. Університетська освіта повинна закладати основи для формування високих етичних стандартів, що є невід'ємною складовою лідерських компетенцій. Окрім традиційних методів навчання, університетська підготовка офіцерів по роботі з особовим складом повинна враховувати використання сучасних технологій, зокрема електронних платформ для моніторингу та оцінки лідерських якостей[4]. Використання таких технологій дозволяє проводити більш глибокий аналіз лідерських компетенцій офіцерів, виявляти їх сильні та слабкі сторони, а також розробляти індивідуальні програми розвитку. Університетські програми повинні інтегрувати ці технології у навчальний процес, адже це забезпечує сучасний підхід до підготовки офіцерів та відповідає потребам сьогодення.

На нашу думку, підготовка офіцерів по роботі з особовим складом повинна базуватися на системному підході, який враховує не лише професійні, але й особистісні якості лідера. Університетська освіта є ключовою ланкою у цьому процесі, оскільки вона забезпечує офіцерів необхідними знаннями та навичками для ефективного управління людськими ресурсами, розуміння психологічних аспектів роботи з колективом та формування високих етичних стандартів. Лідерство, яке ґрунтується на університетській освіті, є запорукою ефективного функціонування військових підрозділів, а також забезпечення стабільності та порядку в умовах складних суспільних викликів.

Отже, університетська освіта є не лише фундаментом для формування лідерських компетенцій офіцерів, але й комплексною системою, що охоплює всі аспекти професійного та особистісного розвитку військових керівників. Вона забезпечує не тільки академічні знання, але й виховує критичне мислення, здатність до стратегічного планування, емпатію, моральні цінності та відповідальність за колектив. Університетська освіта готує офіцерів до лідерства, яке базується на глибокому розумінні як людських взаємин, так і складних соціальних процесів, що виникають у сучасному суспільстві. Без належного освітнього підґрунтя неможливо ефективно забезпечити стабільність і розвиток будь-якого колективу, особливо в умовах постійних змін і викликів, характерних для сьогоденного світу.

Список використаних джерел:

1. Доценко В.В. Психологічні ресурси стресостійкості курсантів ВНЗ зі специфічними умовами навчання. Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: матеріали I всеукраїнської науково-практичної конференції. МВС України Донецький юридичний інститут, 2018. С. 44-48.
2. Макарова О. П. Особистісна ідентичність: теоретичні аспекти проблеми. *Virtus: Scientific Journal*. 2018. September (№ 26). Р. 60-63.
3. Макарова О. П. Феномен ідентичності в міждисциплінарному вимірі. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. МВС України. Харків. 2018. С. 251-253.
4. Федоренко О.І. Використання інформаційних технологій освіти у підготовці фахівців сектору безпеки і охорони України. XI Всеукраїнської науково-практ. конф. «Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України». Хмельницький. вид-во НАДПСУ. 2018. С. 506-508.